

DE LEERKRACHT
LEERT DOOR...

Cursus *kindertalentfluisteraar*

TALENTEN ONTDEKKEN

Als leerkracht leer je elke dag iets nieuws. Van de nieuwste speelgoed-rage tot de slechtste moppen. Ook professioneel sta je niet stil. Via collega's, een cursus of coaching blijf je jezelf ontwikkelen. Zoals juf Jorieke en juf Annette, die meer talentgericht wilden leren kijken.

Jip kijkt juf Jorieke Rouwendal vertwijfeld aan. 'Ik ga in de bouwhoek...?' zegt hij. De kleuters van OBS De Octopus zitten in een kring en mogen kiezen in welke hoek ze willen. 'Wat wil je gaan doen in de bouwhoek?' vraagt zijn juf. 'Ik ga een groot kasteel maken!' De juf knikt. 'Wat heb je nodig om zo'n mooi kasteel te maken?' 'Een plannetje, juf. Ik weet niet hoe ik het moet doen.' Juf Jorieke kijkt de kring rond. 'Wie zou Jip kunnen helpen? Wie is een plannenmaker?' Esmaralda steekt trots haar vinger op.

Anders kijken

Jorieke Rouwendal volgde twee jaar geleden samen met collega Annette Riemersma een cursus Kindertalentfluisteraar. Deze cursus werd aangeboden door de gemeente Zwolle aan docenten, pedagogisch medewerkers en sociaal werkers. Beide leerkrachten zochten een manier om anders naar kinderen te kijken. Minder probleemgericht.

Jorieke: 'Ik ben naast leerkracht van groep 1/2 ook gedragsspecialist in de school. Dat betekent dat ik gedrag kan benoemen en dat omzet in handelingsplannen. Maar hoe gaat een handelingsplan eruitzien als je uitgaat van talenten van kinderen? Niet alleen: Waar loop je in vast?, maar ook: Waar krijg je energie van? Ik wilde dat ook kunnen benoemen.'

Annette: 'Wij leerkrachten zijn gewend om uit te gaan van de tekorten van kinderen. Maar als je werkt met talenten, worden kinderen veel meer intrinsiek gemotiveerd. De cursus sprak me daarom enorm aan.'

Ze volgden de driedaagse cursus bij Nienke Bouwman, onderwijskundige van de IJsselgroep, gespecialiseerd in de interactie tussen leerkrachten en leerlingen.

Nienke: 'In de cursus leer je anders te kijken naar een kind en leer je andere taal te gebruiken. Hij gaat uit van de positieve psychologie, een wetenschappelijke stroming die terrein wint. Niet: Wat moeten we oplossen?, maar: Hoe wordt iemand gelukkig? Hoe komt zijn talent het beste uit de verf? Het voelen van positieve emoties is noodzakelijk om je goed te kunnen ontwikkelen. Als je weet wie je bent en wat je kunt doen om positieve emoties te ervaren, ontwikkel je veerkracht. Dan kun je weer terugbuigen als je bent omgeslagen.'

Jorieke Rouwendal en Annette Riemersma bekijken de talentenkaarten.

Een talent is overigens niet per se waar je goed in bent. Het is waar je blij van wordt en waar je energie van krijgt. Je vindt het zelf heel gewoon. En daarom heb je een ander nodig om dat te benoemen.' In de cursus leren leerkrachten die talenten bij een ander te ontdekken en een talentgesprek te voeren. In zo'n gesprek ga je op zoek naar een van de 39 talenten die er bestaan. Elk mens heeft een unieke combinatie van tien tot veertien talenten. 'Deze manier van kijken en met elkaar praten zorgt voor een betere verbinding tussen leerkracht en leerling. Het is positief voor het zelfbeeld van een kind. Het gaat om wie hij is, in plaats van om zijn prestaties,' legt Nienke uit.

Verslavend

De eerste dag van de cursus wordt gegeven door Luk Dewulf en Els Pronk, de grondleggers van de werkwijze. De laatste twee dagen verzorgt Nienke. Tussen de cursusdagen door word je aangemoedigd om in je omgeving te speuren naar talent en om talentgesprekken te voeren. Nienke: 'Het is een ervaringsgerichte training. Natuurlijk is er uitleg en zijn er wat filmpjes, maar het is vooral veel zelf doen. Ik gebruik ook wat er in de groep gebeurt, ik benoem wat ik zie. Zelfs tijdens de lunch.'

Jorieke: 'De eerste dag was ik erg onder de indruk van Nienke. Ik keek tegen haar op.' Annette: 'Oh ja, dat weet ik nog. Ze haalde iemand naar voren en voerde een kort gesprek. Dat ging meteen de diepte in. Wat leer je op die manier iemand snel kennen, dacht ik.'

Jorieke: 'Hoe moet ik dat ooit kunnen? dacht ik. Maar na drie dagen merkte ik ineens dat ik het ook al een beetje kon. Dat kwam ook door al die coöperatieve werkvormen. We oefenden veel. Steeds in nieuwe groepjes of tweetallen.'

Annette: 'Hamvraag bij zo'n gesprek is: waar word je blij van? Je vraagt daarna steeds door: Waarom word je daar blij van? Tijdens het gesprek moet je vooral luisteren. Het voeren van zulke gesprekken werkt verslavend. Zodra ik merkte hoeveel je eruit kon halen, ging ik het overal toepassen. Vrienden

**EEN TALENT IS NIET PER SE
WAAR JE GOED IN BENT, HET
IS WAAR JE BLIJ VAN WORDT EN
WAAR JE ENERGIE VAN KRIJGT**

BIJ OUDERAVONDEN KIEZEN DE OUDERS EEN TALENTENKAART UIT VOOR HUN KIND EN DIE LEGGEN WE NAAST DE TALENTENKAART DIE IK HEB UITGEKOZEN

vroegen of ik niet eens met hun kinderen kon praten. Ik heb het zelfs bij een date gebruikt. Je gaat snel diep op deze manier.'

Talent in de klas

Maar hoe leuk ook, de insteek van de twee leerkrachten was natuurlijk om het op school te gebruiken. Dat viel mee én tegen in de praktijk. Jorieke: 'Ik heb een aantal keer geprobeerd een individueel talentgesprek met een kleuter te voeren, maar dat leverde weinig diepgang op. Dat past naar mijn idee toch meer bij de midden- en bovenbouw. De talentgerichte manier van kijken en deze manier van praten ben ik wel gaan toepassen. Zeker in combinatie met onze nieuwe methode voor sociaal-emotionele vaardigheden werkt dat heel goed. Ik denk dat het in de onderbouw vooral zit in de woorden die je er als leerkracht aan hangt. Bijvoorbeeld: een kind zit ergens mee. Dat zie ik aan zijn koppie. Dan zeg ik: "Je bent een echte buikdenker, hè? Je denkt altijd eerst goed na voordat je tot actie komt." Het leuke is dat kinderen op een gegeven moment zelf deze taal gaan spreken. Ik werk nu ook meer met prentenboeken, want daar kun je vaak het talent van het hoofdpersonage benoemen. En ik gebruik het bij ouderavonden. Dan kiezen de ouders een talentenkaart uit voor hun kind. Die leggen we naast de talentenkaart die ik heb uitgekozen. Dat gebruiken we als basis voor het gesprek. Zo wordt het gesprek gelijkwaardiger en positiever. Minder zenden. Ik krijg er veel enthousiaste reacties op.'

Annette is leerkracht van onder andere groep 8. Zij voerde wel veel talentgesprekken op school. 'Ik had bijvoorbeeld een gesprek met een kind dat alleen van gamen hield. Het gesprek kwam moeilijk op gang. Maar ik bleef doorvragen. Langzaam bleek dat hij van competitie hield, een uitblinker was als hij dat wilde en een grenzenverlegger. Ook ontdekte

ik zijn talenten als samenwerken en contact leggen met anderen. Want dat is ook onderdeel van gamen. Ik vind de talentgesprekken fantastisch om te doen, maar het kost veel tijd. Gelukkig is het doel dat elk kind voor zijn achttiende minstens één zo'n gesprek heeft gehad. Het hoeft dus niet elk jaar met iedereen. Ik doe het vooral in pauzes, na school, tijdens de gymles of als er een stagiaire voor de groep staat. Of ik doe een van de werkvormen die je met de hele groep kunt doen.'

Pedagogisch klimaat

De cursisten krijgen naast de 39 talentenkaarten ook een toolbox met werkvormen voor in de klas mee. Een van die groepsworkvormen is de complimentendouche. Nienke: 'Bij de complimentendouche zit een kind aan het eind van de dag met rug naar de klas toe. Hij of zij krijgt dan complimenten van de klas. Niet: "Wat een mooie schoenen," maar: "Ik vond het fijn dat je me hielp met..." Omdat het kind met de rug naar de klas zit, kan hij de complimenten makkelijker ontvangen en hoeft hij niet te reageren. Aan het begin van de dag geef je aan wie de complimentendouche ontvangt. Zo leer je kinderen om naar elkaars talenten te kijken. Dat is enorm goed voor de sfeer in de groep.' Ook de manier waarop je naar gedrag leert kijken, is goed voor het pedagogisch klimaat. 'Als een kind gedrag vertoont dat jeukt bij jou als leerkracht, ben je geneigd om je daarop te focussen. Daar wordt het alleen maar groter van. Vanuit de talentgerichte benadering, denk je: hé, dit kind laat zichzelf niet zien. Hij zet er ander gedrag voor om zichzelf te beschermen. Het negatieve gedrag is vaak een uitvergroting van zijn talent. Een kind dat zich clownesk gedraagt, is misschien wel een positivo. Iemand die gevoelig is voor sfeer.' Jorieke: 'In de cursus maakte Nienke dat duidelijk

Afkomstig uit: **Ik kies voor mijn talent – toolbox voor jong talent** (Luk Dewulf, Peter Beschuyt & Els Pronk), Uitgeverij LannooCampus. Illustraties en vormgeving: Emma Thyssen. Ook verkrijgbaar als aparte kaartenset.

AAN-STEKER

WIE?

- Je zit barstensvol energie en bent vaak de eerste die in actie komt. Als je een idee krijgt of hoort, wil je meteen aan de slag gaan.
- In een groep wil je dat er dingen gebeuren en zet je ook anderen aan om iets te doen.

WAAR?

- Je hebt een omgeving nodig waarin de ideeën opborrelen zodat jij daarmee aan de slag kunt.
- Zoek contact met mensen die veel inspiratie hebben, maar niet altijd weten hoe ze eraan moeten beginnen. Met hen werk jij prettig samen.

TIP!

- Jouw valkuil is dat je te snel in actie komt. Neem af en toe wat afstand om te onderzoeken of wat jij wilt doen wel de juiste keuze is.
- Denk eerst goed na over de volgorde waarin je iets wilt aanpakken. Vraag je af wat belangrijk is en wat niet. Wat is dringend en wat niet? Wat moet eerst en wat komt later?

met matroesjka-poppetjes. Van die Russische poppetjes die in elkaar zitten. Je ziet een deel van het kind, maar daaronder zit nog een laag. Door deze cursus ben ik kinderen op een andere manier gaan observeren. Ik vraag me nu af: waarom laat het kind dit gedrag zien? Hoe kan ik het talent van het kind inzetten om dit gedrag om te buigen?' Talentgericht kijken wil trouwens niet zeggen dat je geen grenzen stelt. 'Veiligheid is het belangrijkste. Ingrijpen is soms noodzakelijk. Maar daarnaast zet je in op een duurzame, positieve aanpak,' voegt Nienke toe.

DIT 'TALENTENFLUISTEREN' MOET JE ERVAREN, JE EIGEN MAKEN. DAT KUN JE NIET IN EEN KORTE TEAMVERGADERING EVEN UITLEGGEN AAN JE COLLEGA'S

De cursus Kindertalentenfluisteraar is bij diverse organisaties te volgen. Nienke Bouwman geeft de driedaagse training via de IJsselgroep aan scholen, schoolbesturen en gemeenten. Als je individueel wilt aanhaken, wordt er een geschikte groep voor je gezocht. Kosten op aanvraag.

Meer informatie:

www.ijsselgroep-ed.nl
kindertalentenfluisteraar.com

Energie

Collega's van Jorieke en Annette volgden de cursus later ook. Jorieke: 'Dit "talentenfluisteren" moet je ervaren, je eigen maken. Dat kun je niet in een korte teamvergadering even uitleggen aan je collega's. Het is het fijn om er in dezelfde taal met elkaar over te praten. Het zorgt voor verankering in de school.' In de teamkamer hangt het resultaat. Een talentenmuur waar leerkrachten elkaars naam bij een passend talent hebben geschreven. 'Ik krijg er energie van als ik ernaar kijk. En als je eens tegen een probleem aanloopt, kun je goed zien welke collega het juiste talent heeft om je verder te helpen,' vertelt Jorieke. De leerkrachten zouden de cursus dus zeker aanbevelen aan anderen. Alleen al vanwege het plezier dat ze hadden toen ze hem volgden. 'Het is gewoon ook een heel blije cursus. Je krijgt continu complimenten. En van het geven van complimenten word je ook heel blij. Het is zelfs besmettelijk. Ik betrapte laatst een juf die zo'n gesprek met de caissière zat te voeren. Toen dacht zelfs ik: moet dat nu? Ik wil gewoon afrekenen,' lacht Annette.